

D'això, parlem-ne

10/ VII/ 1999

Es difícil d'establir un criteri rigorós sobre l'ús pleonàstic dels pronoms en hi en aquells casos en què el complement que representen figura també expressat pel grup nominal o l'infinitiu corresponents —per això diem que és un ús pleonàstic— com a element introductor de la frase o bé, al seu final, com a apostíció. Depèn, és clar, del caràcter del text, de l'estil. En la prosa científica i acadèmica, en què és bo d'observar el màxim d'ordre i de concisió, aquestes construccions pleonàstiques són generalment evitades. Però, en canvi, són àmpliament tolerades en el llenguatge col·loquial i representen un recurs de gran expressivitat que acostava els diàlegs d'una obra narrativa a la llengua parlada i els confereix versemblança: No hi pensis més, en tots aquests problemes! Ja en començo a estar tip, de tanta comèdia!

El lligam que es vol establir entre una frase i l'anterior, el desig de reflectir la il·lació del nostre pensament, l'èmfasi amb què es vol distingir un determinat element de la frase, fan que alguns cops sigui adequat o fins i tot imprescindible d'alterar l'ordre lògic dels mots i iniciar-la per un dels complements. Si es tracta de complements circumstancials, molt sovint introduïts per una preposició, és generalment innecessari, encara que es considera tolerable, de reforçar-los al costat del verb per mitjà de la seva representació pronominal. Ai-

xi, una frase com En aquesta cantonada ens hem trobat una colla de vegades pot admetre l'ús pleonàstic del pronom hi... ens hi hem trobat una colla de vegades i encara, si volem accentuar l'èmfasi en el complement introductor, no deixaríem d'inscriure-hi al darrera el signe de la coma: En aquesta cantonada, ens hi hem trobat... Altres complements preposicionals però d'objecte exigeixen gairebé aquest reforç pronominal, el qual, al seu torn, sol demanar la inscripció de la coma: De totes aquestes qüestions, en vam parlar el dia que...

Com hem dit al principi, costa d'esblir un criteri segur. Però hi ha un punt fora de dubte, que és el que volem essencialment comentar. Encara que un d'aquests complements de què ens ocupem, col·locats al principi de la frase, sigui reforçat per un dels pronoms en o ni cal, imprescindiblement, que el tal complement sigui introduït per la preposició corresponent. Frases com «Aquestes qüestions, en vam parlar aquest dia», «Les despeses de la campanya, ni contribuïrem tots plegats», «Aquestes circumstàncies, s'hi trocen una quantes», són inadmissibles, si menys en la llengua escrita, que admet sempre una revisió. Cal dir: D'aquestes qüestions, en vam... A les despeses de la campanya, hi contribuïrem..., En aquestes circumstàncies, s'hi troben...